

از سایت جدید نشریه «نوید آذربایجان» ارومیه
ارومیه نین "نوید آذربایجان" نشریه سینین ینی وب سایتیندان

<http://www.navidazerbaijan.com>

<http://www.kitablar.com>

<http://www.kitablar.org/>

ع. شاهوئردی

صابیر، ایرتیجای فیکیرلر قارشى بیر شاعیر

صابیرین وفاتینین ایل دؤنومو موناسیبتی ایله (تیر آیین 22 سی)

صابیر، علی آقا واحد دئمیشکن، نظم ده، نثرده استاد ائلمجه ده اؤز زامانینین اورمک سیخیجی ایرتیجای «
فیکیرلرینی تنقید آتشی نه دوتموش بیر بؤیوک و آدلیم شاعیر اولدوقدا، گئریلیک سئون قارا قوولرین طرفیندن
دفعه لرله هدملمیشدیر.

آمما اؤزو دئمیشکن 000 «خورتدان» لارین قارشى سیندا آسلان کیمی دایانان صابیر، اورمیه نین گؤینه یین چکیر،
لاکین هدملمه یین لرین سوزون چکمدن اونلار یئنده شعر ایله سیندیرجی جاوابلار یازیر. اؤرنک اولاراق او
دئمیشدیر:

ساختا بیر خط خام ایله - منه کاغیز یازیب،
ای منی تهدید ائدن مین دورلو تاکیدات ایله
بؤیله «خورتدان گلدي دور قاچ» سوزلرن گئت
طیقله دئه

ذاتینی صابیر تانیرکن قورخماز اوو هامات ایله
صابیر عینی حالدا تهدیدلردن 0000 قورخمایان، اولدو قلمینی بئر، قویمايان، صاف اورمکلی، گلهجهیه امید
گوزو ایله باخان، سون درجهده یوخسولوقلا یاشایان آنلی آچیق اینسان اولموشدور. بیز اونون خوش صیفتلرینی
یالنینز شعرلریندن یوخ، اونون حاققیندا یازیلان

خاطرلردن داها آیدین جا دوشونوروک. شاعیریمیزین عصیرلر بویو یاشاییب یاشادان روحونون اوغروندا ایکی
قات، حورمتله دایانیب اونون جسارتینی، ائل شاعیری اولدوغونو، موباریزه مئیدانلاریندا قلمله قارا قوولرین
قارشى سینا چیخیغینی دیرلندیریب، وفاتینین ایل دؤنومو موناسیبتی ایله صابیرله چاغداش بؤیوک یازیچی میز
میرزه جلیل محمدقولوز ادمنین حیات یولداشی، حمیده

خانمیدان بیر خاطر مینی شاعیرین حاققیندا سئیر اندیریک:

جو ایله میرزه جلیل، صابیرین خسته‌لیبی خبرینی ائشیدهره‌ک چوخ غمگین اولدو. او صابیره مکتوب یازیب 1910 موعلیجه اوچون بیزه، تیفلیسه گلمه‌سینی ریجا ائتدی.

جی ایله یازدا صابیر بیزه گلدی. بیز اونو یاخین بیر دوست کیمی، بیر قوهم کیمی قبول ائتدیک 1911 او، بوی‌دان چوخدا هوندور دئییل دی، آریق، سولغون، فقط خوش صیفت‌لی بیر اینسان ایدی. اونون گئییمی چوخ ساده ایدی. آلتدان اوزون آرخالیق، اوستوندن چوخا 00000 گنیمیشدی. باشیندا پاپاق وار ایدی.

او زامان «موللا نصرالدین» ژورنالی‌نین ایدارەسی ایله بیزیم منزلیمیز بیر یئرده ایدی. بیز ایداره اوتاغیندا ناھار اندردیک. صابیری بورادا باش یئرده اوتورداریق. یئمک دن سونرا موختلیف صوحت‌لر اندردیک.

صابیر عومومیت‌له یاواش - یاواش، صمیمی و خوش بیر آهنگله دانیشاردی. بیز اونون سوزلرینی دیق‌تله دینلەردیک.

صابیر چوخ چای سئون ایدی. بیر دفعه اونا چایی گنج گتیرمیشدیلر. صابیر مزه ایله بونا قارشی: «میرزه سامواریندان دردا، هزار دردا، بیر ایستیکانی ایندی، بیر ایستیکانی فردا» - بیتینی بداهتا سؤیله‌میشدی. صابیر بو قدر حاضیر جواب ادم ایدی. او، چوخ گولملی و مزملی دانیشاردی، بعضا اوز صوحت‌لرینی موختلیف شعرله گوزل لشدیرمەدی.

صابیر آناسینی چوخ سئومەدی. اونون عیبادت ائتمەسیندن، ناماز قیلماسیندان، بیر نچه دفعه مشهده، کربلایا گنتمەسیندن و بونا گوره ده عوام شاماخی قادین‌لاری ایچریسینده بویوک بیر حورمت قازانمیش اولماسیندان دانیشاردی. او، تویا، وایا گنده‌هەمی اونا «حضرت فاطمیه‌کمی» حورمت گؤسترەدی.

صابیر اوزونون مزملی سوزلری ایله آناسی‌نین کربلایا گنتمەسی‌نین سببلریندن دانیشاندا، دئیەردی کی:

آنمین اول‌لر بویوک بیر دردی واریدی. دئمک اولار کی، هر ایل راماضان آییندا بیزیم آرواد بیر قیز دوغاردی. سککیز قیزیمیز اولدوغو حالدا، او غلوموز هنج یوخ ایدی. اودور کی آنام هر دفعه قیز دوغلاندا قارا گئیەر، یاسا باتاردی. قوتشو آروادلاری گلیب اونا باش ساغلیغی وئرەدیلر کی:

نئی‌نک، اورمینی سیخما، جانین ساغ اولسون، الله قویسا گلن سفر اوغلون اولار

بونا گوره ده آنام نذیر دئییب تئز - تئز کربلایا گنەردی کی، منیم او غلوم اولسون. آخیر کی، اینیشیل

مجو ایله) یئنە ده راماضان آییندا، بیزیم بیر او غلوموز اولدو، آنام سئوینجیندن یئره - گویە سیغمادی. یتیم - (1909

یئسیرلری سئویندیردی. چوخ فیکیردن سونرا اونون آدینی‌دا محمد سلیم قویدو.

صابیرین اوز دانیشیق‌لاریندا گورنوردو کی، اودا اوز او غلونو (محمد سلیمی‌نی) چوخ ایستەیردی.

صابیر او واختکی شاماخی جامعاتی‌نین نادان لیغیندان شیکايت اندر، منیم جیہیریمی اونلار «یارا اندیلر» دئیەردی.

میرزه جلیل، صابیری تیفلیس شہری‌نین بوتون مشهور دوکتور‌لارینا گؤستردی. حتی اونو یئر به یئر ائتمیه کونسولیوم دا چاغیردی. دوکتور‌لار صابیر ده جیہیر خسته‌لیبی اولدوغونو موعن ائتدیلر و اوپراسیا «جراحی عملی» اولماسینی مصلحت گوردولر. شخصا من اوزوم ده بو باره ده صابیره تاثیر ائتمیه چالیشدیم.

اوپراسیانی قورخولو بیر شئی اولماسینی گؤسترمەک، بیر نچه آدم‌لارین بئله جه اوپراسیا اندیلیب ساغالما سیندان دانیشدیم. آنجاق او یئنە راضی اولمادی، اوپراسیادان قورخدو.

دوکتور‌لارا:

منیم قارنیم پارتمانئت (سوفره) دئییل کی ایستە دیگینیز کیمی آچیب قاپالیا سینیز، بلکه کسینیز، عملە گلمەدی» «

دئیە جواب وئردی.

او، دوکتور‌لار طرفیندن وئریلن درمان‌لاری دا چوخ کونولسوز ایچردی.

یولداشیم میرزه جلیل و من، باجاردیغیمیز قدر اونون خسته‌لیبی‌نی یونگول‌لشدیرمیه چالیشدیم. افسوس کی بو بیر نتیجه وئرەمدی.

بیز، بئله بویوک بیر اینسانی - شاعیری ایتیرمەجیمیزه اینانمیردیم.

صابیر بیر مودت بیزده یاشادیق‌دان سونرا شاماخی‌یا قاییتدی.

بىز اونو بىر داھا گۇرمەيەھەيمىزى حىس ئاڭىب سابىرى بۈيۈك بىر كدرلە بۇلا سالدۇق.

مىرزە جليل «موللا نصرالدين» ژورنالىنىڭ 15 - جى و 16 - جى نومۇرلىرىدا (1911 - جى يىلى) سۈيىملى شاعىرىن آغىر خىستەلىيە تۇتۇلماسى بارەسىندە اعلان وئردى. مىرزە جليل بو اعلان دا سابىرىن بۈيۈك بىر شاعىر اولدۇغۇ حالدا ، آغىر مادي شرايىط اچرىسىندە بولۇنوب ، گۈندەلىك مصارىفە بىلە مۇحتاج اولدۇغۇنۇ گۇستەرىپ ، اۇز اوخوجولارىنى سابىرە ياردىم ائتمەيە ، اعانە وئرمەيە چاغيرىردى.

مىنىم يادىمدا قالدىغىنا گۈرە سابىر «موللا نصرالدين» ژورنالىدا ايشتىراك ائىدىيى بۇتون مۇددت عرضىندە مىرزە جليل ، بعضا گىزلىن اولاراق ، شاماخى تاجىرلىرىندىن «صمدوف» ون واسىطەسى ايلە ھەر آي اونا تخمىنا 25 - 30 مانات پول گۈندەرمەردى.

حتى اۇز و كندە اولار كن بىلە ، ايدارە واختلى واختىندا پول گۈندرمەز دئىە اۇز جىيىندىن اونا پول گۈندەرمەردى

أما پولو اچىق اچىغىنا سابىرىن ادىنا گۈندە بىلمەزدى.

چونكوا واختكى شاماخى جاماعاتى اونون «موللا نصرالدين» ژورنالى اوچون شعر يازدىغىنى بىلسەيدى. سابىرىن فلاكتى داھادا ارمىش اولاردى.

جى ايلە «اي پول» ون 13 - دە (يايىن اول آيىنىڭ 22 سى ايلە برابر) سابىرىن وفاتى حاققىندا شاماخى دان 1911 تلگىرام الدۇق. بو خبر بىزى سارسىندى

چوخ غمگىن اولدۇق ، مىرزە جليل «موللا نصرالدين» ژورنالىنىڭ نۇوبتى نومۇرلىرىندە (20 اي پول تارىخلى 26 - جى نومۇرسىندە بىزىم عزىز شاعىرىمىز مىرزە على اكبر سابىر طاھىرزادەنىڭ وفاتى حاققىندا تەزىيە اعلانى وئردى.

اولىنجى صحىفە دە اونون بارەسىندە نە چكىلمىشدى سە چار سانسورو اونو پوزموش ، بو صحىفەنى بوش بوراخمىشدى. اودور كى سابىرىن شكلى آخىرىنجى صحىفەدە گىتمىشدى

عومومىتەلە سابىر كۇھنەلىك علىھىنە چارپىشان ، يئىلىيى سۇن ، گلجەيى گۇرن بىر شاعىر اولدۇغۇندان قادىنلارنىڭ آزادلىغى اوغۇندا چوخ چالىشمىشدىر. اونون كىچمىش ، قارا گۈنلر اچرىسىندە واختسىز اولۇمو ، بىز قادىنلار - بۇتون اذربايجان قادىنلارى اوچون

بۈيۈك بىر اينكى دىر . كاش سابىر ساغ اولادى ، بو گۈنكو آزاد ، خوشبخت حياتى ، اذربايجان قادىنىنىڭ يىنى !ياشايشىنى گۈرمەيدى